

Svet v galeriji, zunaj nje in v nas

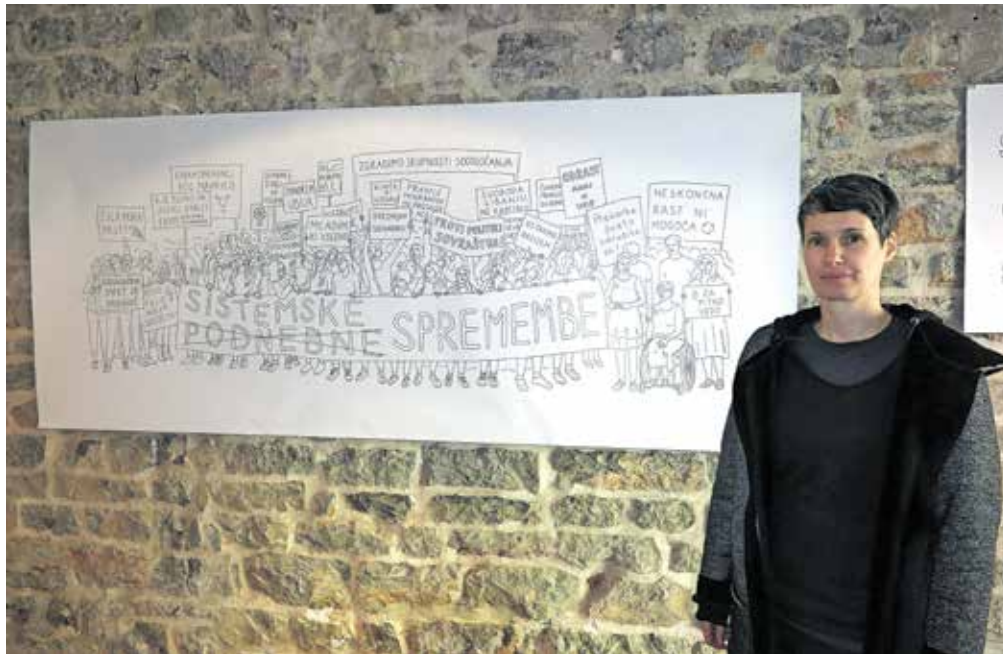
Naslov Drugačen svet je mogoč aktualne likovne razstave v Galeriji Ivana Groharja v Škofji Loki, ki jo podpisuje vizualna umetnica Vesna Bukovec, vzbuja mešane občutke. Vanj verjamemo ali pa ne, naj bo z razlogom ali kar tako. Ko s potrditvijo lastnih razmišljanj ali pa izkušenejši za nove poglede na svet in okolje, v katerem živimo, stopimo iz galerije, so naši občutki popolnoma jasni.

IGOR KAVČIČ

Vesna Bukovec je po izobrazbi sicer kiparka z magistriranjem Akademije za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, a kot vsestranska sodobna vizualna umetnica poleg kiparstva deluje tudi na področju slikarstva in digitalne umetnosti. Eden njenih najpogostejših načinov izražanja v likovni umetnosti je risba, s katero se predstavlja tudi na tokratni razstavi, deluje pa še na področju grafičnega oblikovanja in kuriranja video umetnosti. Od leta 2015 je strokovna sodelavka Postaje DIVA, arhiva umetniškega videa, filma in novomedijske umetnosti pri SCCA Ljubljana.

Podaja jasna stališča

Kot v uvod k ogledu razstavljenih del pove Vesna Bukovec, običajno na samostojnih razstavah kombinira dela iz različnih obdobjev ustvarjanja, tokrat od grafik, ki so nastale leta 2016 po begunskem valu leto prej, do risb s komentarji, ki so nastajale od leta

Vesna Bukovec se v umetniških delih odziva na aktualne probleme v družbi. / Foto: Igor Kavčič

2020 naprej. »V svojih delih želim izraziti neko sporočilnost in z njo svoje stališče, pri čemer ne ovinkarim. Zdi se mi namreč, da se sodobne umetnice in umetniki v tem smislu zelo neradi izjasnijo, ker je njihov položaj tako bolj varen,« poudari umetnica, ki svoja stališča izraža s kombinacijo risbe in besedil. »Včasih se mi zdi, da z risbo ni mogoče

izraziti vsega, zato kombiniram z besedilom, pri čemer se zavedam, da mogoče kdaj izpadem naivno ali celo didaktično. A nič zato, sporočilnost postavljam v prvi plan,« pove umetnica.

Kustos razstave Boštjan Soklič iz Loškega muzeja na tem mestu poudarja, da se umetnica v svojih delih kritično odziva na problematiko sodobnega časa

in komentira različne družbeno-politične situacije, s katerimi se srečujemo vsakodnevno, od vseobsegajoče neoliberalne ideologije, trenutne politične klime pri nas in po svetu, vloge ženske v sodobni družbi, begunske krize, kratenja človekovih pravic, podnebne krize ... »V Galeriji Ivana Groharja se predstavlja z izborom zanimivo značilnih risb z besedili,

ki ne le beležijo turbulentna dogajanja v družbi, ampak posredujejo tudi jasna in neposredna aktivistična sporočila,« dodaja Soklič.

Odzivi na aktualno družbo

V prvem prostoru so na ogled trije projekti: Solidarnost, Drugačen svet je mogoč in Svet brez meja. Pri prvih dveh gre za dve veliki risbi, umetnica jih največkrat po fotografski predlogi nariše s tušem oziroma s čopičem na tablico, Solidarnost je delo iz letošnjega leta in je povezano z raziskovanjem arhiva umetniške prakse znanega italijanskega konceptualnega umetnika Pina Poggija, ki je živel tudi v Slovenji Gradcu, v njem pa avtorica osmišlja solidarnost kot temeljno vrednoto socialne države.

Drugačen svet je mogoč je digitalna risba iz leta 2021, ki predstavlja mlade protestnike, zahtevajoče bolj solidarno družbo, usmerjeno v podnebno pravičnost, spoštovanje človekovih pravic, odnosa do živali in podobno ...

Svet brez meja je digitalni natisk prvotno devetih risb s tušem. Razlog za začetek projekta je bilo povabilo Koroške galerije likovnih umetnosti v sklopu regijskega projekta Koroška 100 let pozneje ob 100. obletnici koroškega plebiscita.

V drugem prostoru Vesna Bukovec predstavlja tri projekte, in sicer Dediščina, V iskanju svobode (Ecce homo) ter Lokalni rasizmi. Tri grafike v tehniki sitotiska, ki sicer sodijo v grafično mapo 12 tiskov, so iz leta 2016. Z njimi je ilustrirala v časniku Delo objavljene zgodbe italijanske pisateljice izraelsko-palestinskega rodu Widad Tamimi, živeče v Ljubljani.

Tu je še celota enajstih digitalnih risb z naslovom Dediščina, v kateri gre za intimno zgodbo umetničnega deda in babice, ki sta leta 1935 sodelovala v stavki v tovarni papirja Količevo.

Zasnovo razstave konceptualno poveže in zaključi video Lokalni rasizmi iz leta 2024, ki obravnava vseprisotnost rasizma v sodobni družbi.

Začel se je Teden slovenske drame

◀ 1. stran

Vsakoletni Teden slovenske drame (TSD) je že dolgo velik praznik slovenskega gledališča in v prvi vrsti slovenske dramatike, saj so na festivalu na ogled najboljše uprizoritve, nastale na podlagi slovenskega besedila. Sedem v tekmovalni in pet v spremljalni program jih je letos izbrala selektorica Alja Predan. V do zadnjega sedeža polni dvorani Prešernovega gledališča smo na sredinem odprtju, že več kot desetletje se festival začne na svetovni dan gledališča, lahko srečali številne znane obraze slovenske gledališke srenje, ustvarjalk in ustvarjalcev predstav, ki vedno znova potrjujejo, v kako odlični formi je slovensko gledališče. Razlogov za to je bilo seveda več, od uvodne slovesnosti TSD, podelitve aktualnih nagrad Združenja dramatik Slovencev Slovenije in ne nazadnje do premierne izvedbe odrske adaptacije črtice Prežihovega Vornanca Boj na požiralniku v režiji Jerneja Lorencija.

Umetnost je mir

Na uvodni slovesnosti, ki jo je režiral Bor Ravbar, so si najprej sledili nagovori direktorja Prešernovega gledališča Jureta Novaka, podžupana Mestne občine Kranj Janeza Černetu in državnega sekretarja z ministrstva za kulturo mag. Marka Rusjana, v glasbenih nastopih smo slišali duet pevke Kiki in kitarista Jake Florjančiča. Na ogled predstav v prihodnjih dneh sta povabili igralki kranjskega gledališkega ansambla Vesna Slapar in Vesna Pernarčič, ki sta predstavili tudi obe poslanici ob svetovnem dnevu gledališča: slovensko režiserja Žige Divjaka in mednarodno norveškega pisatelja in dramatika, lanskoletnega Nobelovega nagrajenca za književnost Jona Fosseja.

Slednji v poslanici med drugim sporoča, da umetnost, dobra umetnost zmora na svoj čudežni način združiti docela edinstveno z univerzalnim. »Omogoča nam,

da lahko drugačno – tuje, bi lahko rekli – razumemo kot univerzalno. S tem umetnost razbija meje med jeziki, zemljepisnimi regijami, državami. Tako zblizuje ne le tisto, kar je značilno za vsakogar od nas, ampak po svoje tudi značilnosti skupin, na primer posameznih narodov,« in v nadaljevanju poudarja: »Ne poznam boljšega načina za zblizevanje nasprotij. Ravno obraten je od pristopa z nasilnimi konfliktmi, ki smo mu v svetu vse prepogosto priča, pristopa, ki se vdaja uničevalni skušnjavi izničiti vse tuje, vse edinstveno in drugačno, pogosto z uporabo najbolj okrutnih iznajdb, ki nam jih je prinesla tehnologija. Na svetu je terorizem. Je vojna. Kajti ljudje imamo tudi animalično plat, ki jo vodi nagon, da drugo, tuje, doživljamo kot grožnjo lastni eksistenci in ne kot fascinantno skrivnost.« Poslanico zaključuje z besedami: »Vojna in umetnost sta nasprotji, prav kakor sta nasprotji vojna in mir

– tako preprosto je. Umetnost je mir.«

Z aktualnim časom je svojo poslanico Rad imam gledališče povezal tudi eden najbolj prepoznavnih slovenskih režiserjev Žiga Divjak: »Gledališče imam rad zaradi tistega čudovitega, nekoliko vzvišenega, nežnega, zamaknjene občutka po ogledu dobre predstave, ko se ti zdi, da kar malo lebdiš nad tlemi, in je vse lahko in nekako pravilno, na mestu, četudi je morda tragično, žalostno in težko.« Hkrati pa ustvarjalci gledališča morda čutijo več, kot pokažejo. »Čutimo veliko, ko leto za letom podiramo vročinske rekorde, in čutimo veliko, ko brezmočni opazujemo genocid v Gazi in se sprašujemo, kako je to mogoče, kako je mogoče, da to spremljamo v živo, da vemo, kaj bo sledilo, da to sledi in se nič ne zgodi.«

Igralske nagrade

Pred premiero pa so podelili še nagrade Združenja

dramatik Slovencev Slovenije. Tako je igralsko nagrado Marije Vere za življenjsko delo prejel Željko Hrs, nagrado Poldeta Bibiča za življenjsko delo pa Draga Potonjak. Podelili so tudi tri nagrade za dveletno obdobje, in sicer sta igralski nagradi Duše Počkaj prejela Radovljčan Jernej Gašperin, ki živi v Ljubljani in je že dvajseto sezono član Mestnega gledališča ljubljanskega, in Saša Tabaković iz ansambla SNG Drama Ljubljana, gledališka režiserka Nina Šorak pa je prejela nagrado Marka Slodnjaka.

»Lepo je dobiti tako potrditev s strani stanovskih kolegov. To je dobro za igralčeve samozavest, hkrati pa je pomembna tudi neka forma, ki lahko zelo hitro zraste, pa tudi hitro pade. V vseh teh letih sem delal zelo pošteno in veliko tudi na sebi. Bila so težka, pa tudi lepša leta. Mislim, da je nagrada prišla v zame zares lepem obdobju in mi je dala potrditev za nadaljnje ustvarjanje,« je

povedal Jernej Gašperin, za katerega v obrazložitvi preberemo, da je tankočuten preučevalec vzgibov človeške psihe, vztrajen raziskovalec igralskih sredstev in metod ter zaprisežen zagovornik umetnosti in njenega mesta v širši kulturi in družbi. »Njegove vloge nas nagoovarjajo z mladostno svežino, ki pa ohranja trpkosti in težo njegovih kreacij, posebno pristno in gledalcu blizu, znano. Tako se nam razgablja kot stari modrec v koži mladeniča. Vsakič znova to gledalca navduši.« Jernej Gašperin je nagrado Združenja dramatik Slovencev Slovenije Duše Počkaj prejel za vloge Charlieja v uprizoritvi Neznosno dolgi objemi Ivana Viripajeva, Metarmofoze v Junakinjah, več avtorjev, Nilsa Krogstada v Nori Henrika Ibsena in Noaha v uprizoritvi Razpoka Rrose Sélavy.

Pred nami je Teden slovenske drame, praznik gledališča, ki bo trajal skoraj dva tedna.